

Apád feljött a kútból.” Más szóval Hughes kibontja az epizódot a Sylvia-féle stilizációból, és rámutat arra, hogyan függ össze a méhészet a tudatalatti kútjából szellemként felszivárgó Apával. Persze ezt Hughes korábban is sejthette volna, hiszen nyilván tudta, hogy Otto Plath entimológus volt, a méhekről írt könyvet, és Sylvia már első kötetében úgy ír magáról, mint A MÉHÉSZ LÁNYÁ-ról...

Ted Hughes újabb versei tehát többszörös élményt nyújtanak a Hughes-Plath kapcsolat történetében járatos olvasónak: megmutatják, milyen mélyen érintette a CROW költőjét Sylvia Plath elidegenedése és tragikusan korai halála, és számos remek verssel gazdagítják az élménylirátót, a *jelentős* élménylirátót elszokott (leszoktatott?), de azt igénylő verssze-

rető közönséget. Hiszen Hughes ciklusa nemcsak egy rendkívüli tehetségű, de nagyon szánandó sorsú költőnőről szól, hanem egy fiatal, lelkes és lelkiileg összeroppanó emberről is, aki gyerekeiben és volt férje meg gyerekei emlékezetében él tovább. Hadd zárjam ezt a méltatást azokkal a sorokkal, amelyekben Hughes Sylvia fizikumának egyik legkifejezőbb, legemlékezetesebb részét idézi fel – az ujjait:

*„Emlékszem az ujjaidra. És leányod
Ujjai is emlékeznek ujjaidra
Mindenben amit csinálnak.
Az ő ujjai engedelmeskednek a te ujjaidnak és
hódolnak is nekik –
Mint házuk Láreszeinek és Penáteszeinek”*

Gömöri György

Ted Hughes

A SORS KEZE

Mivel az üzenet valahol vakvágányra futott,
S mert a tapasztalat gáncsot vetett elvárásaidnak,
Mivel Londonod még mindig csak egy-egy név és hely
Kaleidoszkópja volt, ami egyetlen döccenéstől szétesett,
Rossz helyen vártál. Az északról érkező busz
Megjött és leszálltak róla és engem nem hozott.
Hiába erősködtél és könyörögtél
A sofőrnek, alighanem könnyes szemekkel,
Hogy találjon meg, vagy emlékezzen arra, hogy még látott,
Ahogy épp lemaradtam. De én nem voltam ott.
Már este nyolc volt és én elvesztem és isten tudja, hol
Kószáltam Angliában. Te nem engedtedél
Biztos ihleted szavának és nem
Rohantál ki az utcára, ahol a forgalom
Körülhőmpölyögte a Victoria pályaudvart, biztosan
Abban, hogy belém ütközöl, mert arra kell sétálnom.
De én nem sétáltam semerre, csak nyugodtan
Ültem a vonaton, amely ringatva vitt a

King's Cross felé. Valaki,
Nálad nyugodtabb, adott egy tippet. Így,
Amikor kiszálltam a vonatból, hogy téged
Valahol a peron elején találjalak,
Rohamot láttam és egy izgatott alakot,
Amely küzdött a kiszabadult utasok áradatával,
Aztán megindult arcodat, meghatott szemed,
S azt, hogy' kiabáltál, hogyan hadonásztál,
Hogyan ontottál könnyeket,
Mintha csak feltámadtam volna halottaimból
Teljesen valószínűtlenül, minden ellenkező
Jel ellenére, csakis fohászaid miatt,
Melyeket saját isteneidhez intéztél. Tudtam most,
Milyen egy csoda. És mögötted
Ott volt vidám sofőröd, nevetve, mint egy apróisten,
Azon, hogy ennyire amerikaiak láthat egy amerikai lányt,
S eszeveszetten vágtdon is nevetve –
Mert zokogtál neki és kérted és könyörögted,
Hogy az legyen, amit akartál, hogy legyen –
S hogy ennyire sikerült minden, őmiatta.
Igen, hát csoda volt ez,
Hogy vonatom nem jött be korábban, már sokkal korábban,
Hogy késve, éppen abban a percben érkezett,
Amikor berontottál a peronra. És ez
Természetes volt és csodálatos és egy ómen is,
Amely megerősített mindent,
Amit akartál. Így roppant riadalmad,
Pánik-rohanásod egész Londonon át
És most diadalod átsöpört fejemen,
Mint egy negyvenkilences nagyítású szerelem,
Mint az első mennydörgéses zápor, amely eláraszt
Augusztusi aszályt,
Amikor a szárazra repedezett föld mint hogyha rengne,
S remeg minden levél
És minden, égnek tartva karját, felzokog.

ELTISLEY AVENUE 55

Első otthonunk elfelejtett.
Láttam, amikor utoljára elhajtottam előtte,
Milyen súlytalan volt akkor életünk,
Hogy nem hagyott nyomot. Amikor ideköltöztünk,

Ómeneket kerestem.
 Egy özvegy élt itt, akit családja vitt magával,
 S csak ennyit mondtak: „Vége az életének.”
 Férje utolsó vércseppeit hagyta csak hátra
 A párnahuzaton. Egész életüket
 (Mint valamely miazmát) e vérfolt elmesélte.
 A vénség savanyú szagát. Ami úgy összegyűlt,
 Mint zsír az evőeszközön. Ettől lett kerekőbb
 Képed Angliáról: ez egyrészt
 Szociális otthon volt, másrészt meg hullaház.
 Ahol részben haldokolnak, vagy már nem is élnek.
 Hozzá még a zsíros polcok, a silány, sötét falak,
 S a nyúlketrecszerű konyha – ettől megdühödteél
 És vadul sikálni kezdteél. Én meg néztem a vért.
 Vajon a szájából vagy a füléből jött ki,
 Vagy egy fejszebből, egy nagy esés után?
 Egyedül vettem hát birtokomba
 A házat, mielőtt együtt próbáltuk volna újjá-
 Teremteni a régi bánatok e kriptáját a holt
 Férj poshadt szagával. Egyedül foglaltam el
 Első házunkat, egyedül háltam benne.
 Csak igyekeztem nem belélegezni
 A szellemet, amely az ágy szagában élt.
 Ez a haláleset s az özvegyi fájdalom
 Voltak egyetlen vendégeink a házavatáson.
 Rászántunk tíz kemény fontot egy pompás,
 Sötétkék bársonnyal bevont diványra.
 Alkalmi konyhafelszerelésünk pedig átvette
 Azt az albérleti, használatban összegyűlt, lepedékes szennyet,
 Ami a hajógyár dokkjait és expedíciók
 Ünnepeles vízrebocsátását jellemezte. A világ
 Egyik délibábja – olyan, amilyen, s amilyennek lennie kell –
 Nem látszott rosszabbnak a másiknál. Mi már
 Az Albatroszon túljutottunk.
 Te magad voltál az egész délsarki tenger
 Köztem és barátnőid között. Jéghegy voltál
 Köztem és a bárki-más-lehetett-volna
 Pusztá említése közt. Én már elfogadtam
 A meteorológiai jelenségeket,
 Amelyek rögzítették szellemi iránytűd.
 Mint sarkkörü látomások, egyedül Wendy
 És Dorothea, két tündér-keresztanya,
 Tüntek fel, s lett arcuk megbocsátva.
 Hogy sajnáltam ezt az önkívületi gyanakvást.
 Botorkáltam szívárványos sötétben.
 Teveled, kéz a kézben. Nekem ez a ház
 Volt első táborhelyünk, első telünk,
 Amikor boldoggá tett, ha csak néztem a gyertyát.

Tenedek ez jégkunyhó-kényelem volt.
 Üvegburádat egyenletesen fűtötte
 Egy irdatlan nagy olajkályha.
 De te is boldog voltál, kezeidet egy gömbkristály,
 Örökölt papírnehezéked
 Fölött melegítve. Benne, kicsiben
 Ott volt az egész New England-i karácsonyod,
 Mamáddal és Papáddal, még együtt
 Az örvénylő hóban, és a jövőnk is ott volt.

AZ ELSŐ PILLANTÁS

Hol is volt ez, a Stranden? Egy táblán
 Híreket láttam, fényképekkel.
 Valami miatt fölfigyeltem rájuk.
 A kép az az évi Fulbright-ösztöndíjasok
 Egy csoportját mutatta. Hogy most jönnek –
 Vagy már itt is vannak. Néhányan közülük.
 Köztük voltál vajon? Éppen hogy megnéztem,
 Nem túl tüzetesen, azon tűnődve,
 Vajon melyikkel találkozom.
 Emlékszem erre a gondolatra, de az arcodra,
 Arra nem. Az biztos, hogy különös figyelemmel
 Néztem a lányokat. Talán észre is vettelek.
 Lehet, hogy fel is mértelek, bár nem hittem az esélyben.
 Néztem hosszú hajadnak lágy hullámain –
 Ezt a Veronica Lake frizurát. Nem láttam, amit rejtett.
 Szókének látszott. És azt a vigyorgást
 Is láttam, eltúlzott amerikai vigyorgásodat
 A fotósoknak, a válogatóbizottságnak, az idegen rémeknek.
 Aztán elfeledtem. De arra a képre
 Emlékszem: igen, a Fulbrightosok.
 A poggyászukkal? Aligha.
 Vagy tán egy csoportban jöttek? Fájós lábbal
 Sétáltam a forró napsütésben, forró kövezeten.
 És akkor vettem azt a barackot? Igen, úgy emlékszem,
 Egy árusnál a Charing Cross pályaudvar mellett.
 Életem első őszibarackja volt ez.
 Alig tudtam elhinni, hogy milyen remek.
 Huszonöt éves fejjel újra megdöbbenett:
 A legegyszerűbb dolgokat is milyen kevésbé ismerem.

Gömöri György fordításai